OPMERKINGEN

OMTRENT

ZES MERKWAARDIGE INLANDSCHE *PTEROMALINEN* EN EENE *PROCTOTRUPIDE*,

DOOR

G. A. SIX.

(Hierbij Plaat 6).

Door gebrek aan duidelijke beschrijvingen en vooral aan goede afbeeldingen van kleinere soorten van Pteromalinen en Proctotrupiden, is het mij dikwijls zeer moeijelijk om deze niet zelden fraaije diertjes met zekerheid te determineren.

Door de welwillendheid van den heer Snellen van Vollenhoven, die een zevental door mij bij 's Gravenhage gevangen soorten heeft afgeteekend, ben ik in staat gesteld daarvan goede afbeeldingen aan daarin belangstellende entomologen aan te bieden.

Hiervan zijn, zoo ik meen, de bij fig. 2, 4, 5, 6 en 7 voorgestelde soorten onbeschreven. Daar het mij volstrekt niet te doen is om nieuwe soortnamen te scheppen, zal het mij geene teleurstelling zijn, wanneer later uit deze afbeeldingen en de door mij daarbij gevoegde beschrijvingen mogt blijken dat deze soorten reeds vroeger andere namen hebben ontvangen.

Ericydnus paludatus Hal. ♀, fig. 1.

Förster splitst de meest zeer kleine, maar tevens fraaije *Encyrtoiden* in twee afdeelingen: die met een penseelvormig bundeltje haren op de spits van het schildje en die welke

dit kenmerk missen. Tot de eerste afdeeling behooren de geslachten *Chiloneurus* Westw. en *Comys* Först. Van elk dezer twee geslachten ving ik hier te lande eene soort, namelijk vond ik *Chiloneurus elegans* N. ab Es. in de Scheveningsche boschjes en *Comys Swederi* Dalm. in eene doornenhaag bij Utrecht.

Van de geslachten zonder haarbosje op de schildspits, waarvan Förster er 20 opgeeft, vond ik verscheidenen in ons land, als: *Choreia* Westw., *Aglyptus* Först., *Copidosoma* Ratz., *Ericydnus* Hal., *Dinocarsis* Först., *Leptomastix* Först., *Habrolepis* Först. en *Encyrtus* Dalm. Zij komen meestal op hei- of duingrond voor; de kortvleugelige of bijna ongevleugelde soorten van *Aglyptus* en *Encyrtus* bewonen bepaaldelijk kale en zonnige duintoppen.

De hier afgebeelde *Ericydnus paludatus* Hal. ♀ (fig. 1) is niet zeldzaam in de Scheveningsche duinboschjes en kenbaar aan de vrij korte, smalle en berookte vleugels.

Ectroma dunense Six, fig. 2.

Förster geeft het geslacht *Ectroma* slechts terloops onder zijne *Encyrtoiden* aan, dewijl hij *E. rufescens* Dalm., den typus er van niet gezien had. Ik ving gevleugelde en ongevleugelde voorwerpen dezer soort zoowel op heigrond bij Driebergen, als op duingrond bij 's Gravenhage. Het insect dat op de lijst der inlandsche Hymenopters van den heer Snellen van Vollenhoven, onder n°. 925 als *Dinocarsis rufus* Six is opgegeven, is ook een exemplaar dezer soort.

De alhier afgebeelde kleine *Encyrtoide* heb ik tot het gegeslacht *Ectroma* gebragt, wegens den halsvormigen prothorax, den op het einde versmalden metathorax en de lange sprieten. Hierdoor heeft dit insect een veel slanker aanzien dan de kort ineengedrongen soorten van het geslacht *Encyrtus*, waaraan het overigens na verwant is. Even als de overige kortvleugelige *Encyrtoiden* springt dit diertje zeer vlug, waarbij de lange en sterke doorn op het einde der

middenscheenen zeker zeer behulpzaam is. De vleugels zijn slechts kleine schubjes. De eijerlegger bijna $\frac{1}{3}$ van het achterlijf. Deze soort heeft den kop groen met metaalglans, de monddeelen oranjekleurig. De sprieten zijn bruin, behalve de twee eerste leden die oranje zijn. De thorax is oranje, maar de mesothorax is van boven even als het schildje groen. Het achterlijf is groen. De pooten zijn oranje, de achterscheenen bruin.

Encyrtus flavoscutatus Six, fig. 3.

Dit zeer kleine, slechts met bijna onzigtbare parelmoerkleurige vleugelschubjes voorziene diertje ving ik eens op de Haagsche duinen. Het is groen; de scapus van de overigens zwarte sprieten is geel; de oogen zijn bruin; het schildje is geel; de pooten zijn geel, behalve eene zwarte langsstreep op de vier voordijen. In de verzameling van den heer Snellen van Vollenhoven zag ik een voorwerp dezer soort, hem door den heer Mayr toegezonden onder den naam van *Baccharis Pascuorum.*

Merisus bicolor Six, fig. 4.

Dit insect komt in den vorm van het ligchaam, in de vleugeladeren en in het aantal en den vorm der sprietleden zoozeer overeen met de afbeelding van het geslacht *Merisus* Walk., op pl. X, f. 2 van de Schetsen van den heer Snellen van Vollenhoven afgebeeld, dat ik niet aarzel het tot dit genus te brengen. Het geslacht *Merisus* behoort tot de familie der *Miscogastroiden* van Förster. Het diertje is blaauwgroen, behalve de sprieten, het achterlijf, de scheenen en de tarsen welke geel zijn, terwijl op het midden van het achterlijf eene langwerpige oranje vlek is.

Onbekende *Chalcidide*, fig. 5.

Ik ben geheel in het onzeker waartoe de zonderlinge miervormige Chalcidide, bij fig. 5 afgebeeld, moet gebragt worden. Wegens de vijfledige tarsen moet zij onder de

Pentameren van Förster gerangschikt worden en zij komt wegens den korten maar breeden kop, het versmalde halsvormige voorborststuk, het spitse omgebogen einde van het achterlijf en vooral wegens het aantal sprietleedjes zeer wel overeen met het geslacht *Panstenon* Walk., afgebeeld op pl. IX, f. 20 der Schetsen van den heer Snellen van Vollenhoven; maar dat insect is gevleugeld, terwijl mijne exemplaren ongevleugeld zijn.

Daar het wel mogelijk is dat dit door afstekende oranje en zwarte kleuren zoo in het oogloopend diertje, hetwelk ik niet zelden bij 's Gravenhage op eikenloof aantrof, in een of ander mij niet ten gebruike staand werk beschreven is, ben ik vooreerst voldaan met de opmerkzaamheid der Entomologen er op te hebben gevestigd. Ik twijfel dan ook niet of de uitmuntende afbeelding van den heer Snellen van Vollenhoven zal het dadelijk door deskundigen doen herkennen indien het inderdaad reeds beschreven is.

Eulophus fulvicollis Walk. fig. 6.

Deze soort, door Westwood in het *Mag. Nat. Hist.* VI, p. 123 *Hemiptarsenus* genoemd en ook door Förster in zijne *Chalc. et Proct.* p. 77 vermeld, is uit de afbeelding van Walker's *Mon. Chalc.* I. p. 190, vooral door de eigenaardige vleugelvlekken zeer wel te herkennen, maar bij hem zijn de sprieten draadvormig geteekend, terwijl bij mijn voorwerp daarentegen de drie laatste leden plat en breed zijn en het allerlaatste, zuiver wit zijnde, sterk afsteekt bij de twee voorlaatsten die, zwart zijn.

Ceranisus spec.? fig. 7.

De zeer kleine zwarte *Proctotrupide* bij fig. 7 afgebeeld, behoort volgens mijne meening tot de familie der *Tetrastichoiden* van Förster en verder wegens het met twee striemen voorziene schildje, het dikke voetstuk der sprieten en den behaarden vleugelrand tot het geslacht *Ceranisus* Walk., in

de Schetsen van den heer Snellen van Vollenhoven op pl. XI, f. 19 afgebeeld.

Förster zegt dat *Ceranisus* negenledige sprieten heeft even als bij mijn voorwerp, indien men het voetstuk mede telt. Op de afbeelding in de Schetsen hebben de sprieten in het geheel slechts zeven leden, ook is de scapus op het einde verbreed en niet zoo als bij mijn voorwerp aan den voet; daarenboven is de beharing van den vleugelrand in de Schetsen langer dan bij mijn voorwerp. De sprieten zijn met lange afstaande haren bezet.

Indien mijn voorwerp inderdaad tot het geslacht *Ceranisus* behoort, dan weet ik nog niet tot welke soort het te brengen zou zijn, dewijl mij geene soortbeschrijving bekend is.

Mijn insect is dof zwart, met gele pooten, waarvan de eerste helft der dijen zwart is. Ik ving het den 26sten Aug. op de Waalsdorpsche duinen.

Verklaring der Afbeeldingen.

1. Ericydnus paludatus Hal. ♀. *a.* kop met sprieten.
2. Ectroma dunense. *a.* spriet.
3. Encyrtus flavoscutatus.
4. Merisus bicolor. *a.* spriet.
5. Onbekende Chalcidide. *a.* van ter zijde, *b.* spriet.
6. Eulophus fulvicollis Walk. ♂, *a.* spriet, *b.* dij, *c.* tars.
7. Ceranisus spec? *a.* vleugel, *b.* spriet, *c.* thorax en scutellum.